

نامه‌ای از جوزپ تارتینی^۱

تاریخ موسیقی از جوزپ تارتینی، بنام آهنکسازى پر قدرت و نوازنده‌ای متبحر و نظری‌دانی بزرگ یاد میکنند.

تارتینی در دوره زندگی خلاقه‌اش در حدود ۱۴۰ کنسرتو ویلن ۵۰ تریو زهی و ۱۵۰ سنات برای ویلن و کلاوسن تصنیف کرده است، قطعه معروف تریل شیطان *Le Trille du diable* یکی از ۱۵۰ سنات اوست، اما اهمیت و عظمت کار تارتینی فقط در آثار موسیقی او نیست بلکه آنچه را که برای پیشبرد تکنیک ویلن بخصوص در پیشرفت تکنیک آرشه انجام داده نام او را در ردیف تئوریسین‌ها و صاحبان مکتب جای داده است زیرا تغییراتی را که او در بکار بردن آرشه داد و قوانینی را که برای نوازندگی وضع کرد سبب گردید که تکنیک نوازندگی ویلن بمقام امروزی برسد. تارتینی رساله‌ای تحت عنوان «نت‌های زینت در موسیقی» تصنیف کرده است که هدف اصلی او در این رساله اجرای نت‌های زینت است بوسیله آرشه‌های گوناگون. این رساله که بزبان ایتالیایی نوشته شده در نوع خود بی‌نظیر است و برای هر نوازنده ویلنی لازم است که از مفاد آن اطلاع کامل داشته باشد و کلیه دستورات آنرا در نوازندگی اجرا کند.

Giuseppe Tartini – ۱

این رساله به زبان اصلی هرگز انتشار نیافت بلکه اولین بار به فرانسه منتشر شد و فقط قسمتهائی از آن بوسیله چندتن از شاگردان تارتی نی سینه بسینه نقل گردید و عملاً بکار رفت.

امید است با کمک مراجع صلاحیت دار بتوانیم روزی این رساله سودمند را در اختیار هنرجویان و هنرآموزان موسیقی قرار بدهیم .
اما آنچه در این مقاله از نظر خوانندگان خواهد گذشت آخرین قسمت رساله تارتی نی است این قسمت نامه ایست که تارتی نی به خانم ولومباردینی، نوشته و توصیه های بسیار سودمندی برای آرشه کشی و طریقه نوازندگی به او کرده است .

میتوان گفت که این نامه بکلیه نوازندگان ویلن نوشته شده زیرا آنچه را که تارتی نی توصیه میکند برای همگان ضروری است .

نامه جوزپ تارتی نی به خالم ماسدین لومباردینی

پادو : پنجم مارس ۱۷۶۰

خانم. سرانجام بخواست خداوند از کارهای رسمی که مانع اجرای قولی بود که بشما داده ام فراغت پیدا کردم .

با اینکه قلباً خیلی به نوشتن این نامه علاقه داشتم اما مشغله زیاد ، مجالى برایم باقی نمیگذاشت، باین دلیل تقریباً ناامید شده بودم.

من نامه را آغاز میکنم هر گاه به مطلبی برخوردید که در آن برایتان دشوار بود بمن بنویسید و از من بپرسید.

در هر حال مسئله اصلی و اساسی در مورد کار شما موضوع آرشه است. این تمرین های مربوط به آرشه است که شما باید خیلی زیاد و با دقت کار بکنید تا آرشه در اختیار شما باشد. شما باید به آرشه تسلط کامل داشته باشید خواه برای نشان دادن حالت و خواه برای اجرای نکات فنی. وقتی آرشه را روی سیم میگذارید کوشش کنید بهمان سبکی صدائی باشد که از ویلن بیرون میآورد ، مثل باد

یا نسیم بصورتیکه لرزشی «ویبراسیون» سخت درسیم ایجاد نشود این فقط به مچ
یعنی به سبکی مچ مربوط است Poignet درپس این تمرین به کشیدن آرشه‌های
قوی پردازید .

زیرا وقتی بنواختن با آرشه نرم و سبک پردازید خود بخود جای نگرانی
برای صداهای ناصاف و خشن باقی نخواهد ماند.

در مورد این تمرین خیالتان آسوده باشد و از هر جای آرشه که می‌خواهید
شروع بکنید خواه بامیان آرشه و خواه با هر یک از دوسر آرشه اما توجه داشته
باشید که آرشه چپ درست مثل آرشه راست باشد .

روی سیم اولی (Mi) یا سیم دوم (La) دست باز شروع به آرشه‌کشی
بکنید سعی کنید صداها کشیده و مطول و خیلی نرم و سبک باشد رفته رفته تا آنجا
که ممکن است و قدرت مچ اجازه میدهد با قدرت بیشتر و صدای زیادتر این
تمرین را همانطور که با آرشه راست «Pousses» انجام میدهد با آرشه چپ
«Tires» نیز انجام بدهید .

حداقل یک ساعت در روز باید به این تمرین پردازید ولی نه پشت سر هم،
مدتی صبح و مدتی عصر کار بکنید .

بخاطر داشته باشید که این مشکل ترین تمرینها است در عین حالیکه
مهم ترین و مفید ترین تمرینها نیز میباشد .

وقتی این تمرین را به اندازه کافی انجام دادید ملاحظه خواهید کرد
که میتوانید به آسانی و با جرئت صداهای بلند و کشیده را از خیلی نرم و سبک
تا خیلی قوی و عکس اینرا در یک آرشه اجرا کنید. ^{ت فزنی}
در این وقت شما با اطمینان و راحتی بهترین طریقه آرشه گذاشتن روی
سیم را پیدا کرده‌اید و هر کار که بخواهید میتوانید با آرشه انجام بدهید .

برای پیدا کردن مچ سبک و چابک خیلی خوب است که چند تا از فوگهای
«Fouges»^۱ کرلی Corelli را که تماما با دو لاجنگ نوشته شده بنوازید. بین

۱- کلمه فوگ Fouge در اینجا بمعنی فرم گرفته نشده، بلکه منظور قطعه-

ایست که از اول تا پایان بانتهائی مثل چنگ یا دو لاجنگ نوشته شده باشد که ارزشی
مساوی دارند و این حالت در سراسر قطعه دیده میشود، در تکنیک ویلن به چنین
قطعه‌ای فوگ خطاب می‌کردند. کرلی آثار زیادی در این زمینه دارد.

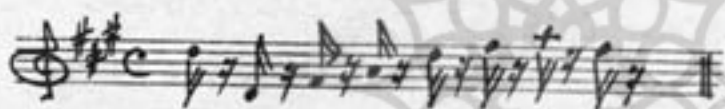
کارهای کرلی (شماره پنج op5) سه فوک است برای ویلن تنها فوک اول op5 در سنات شماره يك او وجود دارد.

در موقع اجرای هر بار که قطعه را از ابتدا شروع میکنید سعی نمائید که از دفعه قبلی تندتر اجرا کنید تا آنجا که قادر باشید در نهایت سرعت بنوازید ، اما هنگام نواختن باید بدو موضوع توجه داشته باشید
اول دتاشه Detacher آرشه یعنی سعی کنید کلید نتها مثل مروارید صاف و يك دست باشد در عین حال بین هر نت با نت بعدی باید يك فاصله یا يك سکوت احساس بشود.

قطعه اینطور تصنیف گردیده مثال ۱

با این طریق اجرا بکنید مثال ۲

دوم نخست با سر آرشه تمرین کنید و وقتی اطمینان پیدا کردید که با سر آرشه خوب و راحت قطعه را اجرا میکنید آنوقت با قسمتی از آرشه که بین سر و وسط آرشه است بنوازید و بعد از اینکه در این قسمت آرشه نیز تسلط کامل پیدا کردید آنوقت با میان آرشه شروع بکار بکنید .
 بطور کلی توجه داشته باشید که این فوکها را گاهی با آرشه راست و گاه با آرشه چپ آغاز بکنید.

عادت کنید که همیشه با آرشه چپ « Pousses » قطعه را شروع بکنید. برای اینکه آرشه سبکی پیدا کنید، خیلی خوب است که هنگام اجرای

این فوکهای دولاچنگک از يك سیم بسیم دیگر بپرید. مثال ۳

با این ترتیب هر قدر که بخواهید می‌توانید این قطعه را در گام‌های مختلف اجرا کنید اینکار خیلی مفید و در عین حال لازم است.

در مورد دست چپ و گریف فقط يك توصیه بشما میکنم ، آنچه خواهم گفت جلوتمام معایب را میگیرد ، با این ترتیب :
يك قطعه را که برای ویلن نوشته شده انتخاب کنید ، خواه این قطعه برای ویلن اول باشد یا برای ویلن دوم خواه این قطعه يك کنسرتو یا يك مس ویا يك موت باشد بطور کلی همه اینها خوبست .

اول دستتار را روی گریف بگذارید اما نه سر جای خودش در پوزیسیون اول بلکه نمیه پزسیون بگیرد مثل وقتیکه می‌خواهید پوزیسیون عوض بکنید یعنی انگشت اول روی سیم Sol سل میباید دست را در این حالت نگاه دارید و تمام پارتی را اجرا بکنید بدون اینکه جای دست را عوض نمائید ، مگر برای نواختن La روی سیم چهارم و یا RE روی گریف «Chantrelle» اما فوراً بحالت اول یعنی نمیه پوزیسیون برگردید و هرگز در پوزیسیون کامل ننماید .

در اینکار آنقدر ممارست بکنید تا هر چه که برابر شما میگذارند بتوانید برای باز اول با این طریقه اجرا بکنید ، مگر در هنگام تك نوازی Solo که نحوه کار فرق میکند پس از این مرحله نوبت پزسیون کامل است .

جای دست را عوض بکنید و La را با انگشت اول اجرا کنید حالا با این نیمه پزسیون جدید همان قطعه قبلی را بنوازید .

به طریقه ای که توضیح داده شد عادت بکنید و نیز این طریقه را یاد بگیرید که به پزسیون سوم بروید و Si را روی شاترل Chantrelle اجرا کنید سعی کنید به آنچه که گفته شد تسلط کامل پیدا کنید .

همینقدر که در مورد نیمه پزسیون و پزسیون اول و سوم گفته شد به پزسیون چهارم در حالیکه انگشت اولی روی نوت Do «شاترل» باشد عادت بکنید ، زیرا هنگامیکه با این تغییر پزسیونها کاملاً خو گرفتید می‌توانید بگوئید که قدرت کامل در تغییر پزسیون دارید .

موضوع سوم مسئله تریل «Trille» است که باید نخست سنگین بعد

کمی تندتر و بالاخره خیلی تند اجرا بکنید و این ممکن نیست مگر همانطور که گفتم اول سنگین و شمرده بعد کمی تندتر و عاقبت در نهایت سرعت اجرا بشود.

در اجرای قطعات گوناگون باین سه طریقه اجرای تریل Trille احتیاج زیاد هست زیرا نباید خیال کرد همان تریلیرا که برای يك قطعه سنگین بکار میبریم هنگام اجرای يك قطعه تند نیز همانطور اجرا میکنیم، تریل در هر قطعه خصوصياتی دارد که با قطعه دیگر قابل قیاس نیست.

برای اجرای تمرین تریل های مختلف ، اول روی يك سیم باز شروع بکنید ، مثلا روی سیم دوم تریل را از خیلی سنگین شروع کنید و رفته رفته سرعت تریل را زیادتر بنمایید مانند مثال زیر

اما مثال بالا را خیلی حساب شده تصور نکنید بخصوص جائیکه دو لاچنگ به سه لاچنگ و سه لاچنگ به تقسیمات کوچکتر یا نصف میرسد .

بین این تقسیمات يك پرش با يك فاصله وجود ندارد درعین حال نباید ارزشها با تقسیمات کوچک درهم بشوند، بلکه باید تصور کرد که بین دو لاچنگ و سه لاچنگ تقسیمات دیگری وجود دارد که ارزش آنها کمتر از دو لاچنگ و بیشتر از سه لاچنگ است.

ولی تریل Trille با دو لاچنگ شروع میشود به ترتیب به انتهای کوچکتری میرسند تا جائیکه سه لاچنگ یا تقسیمات کوچکتری میباشد بوضوح شنیده بشود.

این تمرین را در نهایت دقت و خیلی جدی فقط روی سیم بازا انجام بدهید زیرا وقتی توانستید روی سیم بازا این تمرین را خوب اجرا بکنید با انگشت دوم و سوم خیلی بهتر و آسان تر اجرا خواهید کرد حتی با انگشت چهارم نیز اجرای تریل برای شما اشکالی نخواهد داشت، در حالیکه انگشت چهارم بدلیل اینکه کوچکترین انگشتهاست بطور معمولی چابکی انگشت های دیگر را ندارد و اصولا این انگشت کار جداگانه ای لازم دارد اینها مطالبی است که در حال حاضر

بشما پیشنهاد میکنم، توجه داشته باشید که اگر وقت و دقت لازم برای آنها
بکار ببرید این تمرینها نه تنها کافی است بلکه بیش از حد متعارف است، بهمین
سبب تمرین دیگری جز آنچه گفتم فعلا پیشنهاد نمیکنم . خواهش میکنم بمن
بنویسید آیا آنچه را گفتم خوب متوجه شده اید؟

دوست فداکار و خدمت گزار شما
جوزپ تارتی نی

ترجمه فریدون ناصری

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی